

DE NOORD-BRABANDER

Staat- en Letterkundig Dagblad.

ABONNEMENTS - PRIJS

Voor de Stad. s 12.
Franko per post. » 14.

(Verschijnende driemaal in de week: Dingsdag, Donderdag, en Zaterdag.)

NIJERE VERUM OUD VETAT?

HORATIUS.

AQUERTENTIEN

15 centen zegel.

Behalve 35 centen zegel.

De indruk, welchen het laatste artikel van den 's Gravenhagische Nieuwsbode, in ons vorig nummer aangehaald, in verband met de loopende geruchten, gemaakt heeft, is zoo groot en zoo algemeen geweest, dat de Bode en zijne patroonen er zelve over verschrinkt zijn geworden, en hij in zijn nummer van zaterdag daarop terug meent te komen. Het zal wel niet gezegd behoeven te worden, dat de Bode het bewuste artikel geheel voor zijne rekening neemt; maar wij herhalen hetgeen wij reeds gezegd hebben; dat het haagsche ministerieel policeblad zoodanig artikel niet zou hebben durven plaatsen, indien het niet van hoogerhand geïnspireerd was of volkomen van de waarheid van het voornemen der regering overtuigd was; tenzij wellicht weder eene verandering in den Bode hadde plaats gevonden en hij tot de oorspronkelijke wederzijde stichting terugkeerende, zich weder onder de oppositie kwamte schikte. Dit laatste wordt echter geheel wedersproken, door zijn artikel van zaterdag II. Daarin doet de Bode het voorkomen als of hij slechts in zijne eenvoudigheid eenige beschouwingen had nedergeschreeven tot het betoog, dat, zijns oordeels, naauwelijks een voor de regering gunstiger tijdstip zou de vinden zijn; om eenen zoo algemeen gekoesterden wensch te bevredigen, en dat aan die bespiegelingen in eens eene voorzeggende kracht is toegekend.

Wij voor ons zouden op dat betoog van den eenvoudigen Bode nog al wat in te brengen hebben, en zijn het over het gunstige tijdstip zoe volmaakt niet met hem eens. De godsdienstige spanning, door protestantsche dweepzucht aangewakkerd en vermeerderd, de alles behalven voordeelige geruchten, welke over onzen financielen toestand in omloop zijn, de achteruitgang welke sedert eenigen tijd op de beurs merkbaar is, de onrust en bezorgdheid, welke nog steeds onder het volk heerschen over zijn stoffelijk bestaan, en zoo vele andere redenen doen ons niet inzien, waarom dit tijdstip gunstiger zou zijn dan over twee jaren, toen de regering, maar glad weg verondigde dat bij haar de erkenning van de noodzakelijkheid eener grondwetsherziening niet bestond en uit den koninklijken mond zelve de verzekering afdaalde, dat ook bij het Hoofd van den Staat deswege geene overtuiging ontstaan was.

Dit alles bevestigt ons in het gevoelen,

hetwelk wij in ons vorig nummer hebben uitgedrukt, dat, zoo al bij de Regering het voornemen bestaat, wijzigingen in de grondwet daar te stellen, deze zich bij eenige, door ons aangehaalde punten zal bepalen, en wij vreezen dat dezelve tot niets zullen leiden, aangezien wij ons niet verbeelden kunnen dat de Regering tot die wijzigingen zal overgaan, welke het verlichte deel der natie, de voorstanders van wezenlijken vooruitgang zouden wenschen. Wij kunnen dit te minder gelooven, omdat wij ons niet kunnen verbeelden dat dezelfde ministers, die zich altijd zoo warsch van veranderingen hebben getoond, nu op eens tot zoo kapitale veranderingen zouden kunnen of willen medewerken.

Zou hier ook het *timeo Danaos et dona ferentes* moeten te pas gebracht worden. Men spreekt van nieuwe financiële plannen van den Regeren, zelfs van te korten die weder gedeekt zullen moeten worden, van belastingen op de inkomsten en wat al niet meer. Zou de vrees van in al die onderwerpen schipbreuk te zullen lijden, er op bedacht hebben doen zijn, om de natie door het woord *grondwetsherziening* eenen doek voor de oogen te binden?

Inderdaad het middel ware wel gekozen. In de troonrede eene aankondiging van grondwetsherziening en daarbij de aankondiging van onderscheidene wetsontwerpen om tot de bovengenoemde doeleinden te geraken; doch eerst deze laten aannemen en daarna gene voorgesteld..... Doch wij mogen of willen die beschouwingen niet verder doorzetten; het zij genoeg om alle ware vrienden des vaderlands op hunne hoede te doen zijn tegen alle mogelijke verrassing; want ons komt het ongehooflijk en onmogelijk voor, dat een ministerie als dat, hetwelk zamengesteld is uit de heeren VAN HALL, DE JONGE en BAUD tot eene gewenschte en doelmatige herziening der grondwet kunne overgaan. Men heeft wel eens in het midden gebracht dat onze ministers het middel gevonden hebben om alles te kunnen doen, hoe vreemd en tegenstrijdig het ook schijnen moge, door zich namelijk achter den koninklijken mantel te verschuilen; maar hier kan deze beschouwing geenen invloed op onze opinie hebben; omdat wij, van den eenen kant niet kunnen veronderstellen dat onze tegenwoordige ministers met eene volledige of slechts genoegzame herziening der grondwet voor den dag zouden durven komen en van den anderen

kant niet kunnen gelooven dat onze geëerbiedigde Koning, al ware hij gezind zijne overtuiging aan de wenschen der natie op te offeren, tot bedienaars zijner veranderde denkwijze zoude gebruiken diezelfde staatsmannen die niet alleen de al te zeer getrouwe uitdrukking waren van zijne vroegere overtuiging, maar die wellicht alle middelen in het werk gesteld hebben, om in het ridderlijk en welmeenend gemoed van onzen geliefden vorst, door allerlei valsche voorstellingen en ingebeelde gevaren, die overtuiging steeds dieper te doen inwortelen.

Nogmaals dus: indien onder het ministerie, zoo als het thans bestaat, eene grondwetsherziening mogt voorgesteld worden, zal zij tot niets anders strekken dan tot de bevordering van het stelsel van behoud, en dan kunnen geene andere herzieningen voorgedragen worden dan die van art. 131 en volg. der grondwet, waardoor het ministerie in staat zal gesteld worden, aanneembare kieswetten voor te stellen en misschien een artikel betreffende de ontbindbaarheid der Tweede Kamer, omdat de Regering heeft begonnen in te zien, dat zij des noods onder het juk der Staten-Generaal moet bukken. Maar of die voorstellen tot eenig resultaat zullen leiden, betwijfelen wij, en wij blijven dus volharden in onze meening dat de grondwetsherziening, waarover thans de geruchten gaan, tot niets! niets! zal uitloopen.

Intusschen, wij zullen zien. Want wij mogen ons ook de mogelijkheid niet ontveinen, dat de regering wellicht ingezien heeft dat de geest van vooruitgang, als het ware, de wereld meer en meer aangrijpt; dat het involgen van dien geest van eene hooge, aloude, wijze en gezagvolle zijde een treffend voorbeeld gevonden heeft en dat zij, hetgeen een voorwerp van eindelooze loftuiging wezen zoude, het goede verstand heeft gehad, van in het navolgen van dit hooge voorbeeld niet de laatste te wezen, maar naar de eer dingt om onder de eersten gerekend te mogen worden; eene eer, welke veel voorgaande oneer zou uitwisschen.

Nogmaals, wij zullen zien!

Wij intusschen, behooren nog tot die wetsche lieden, die in de bestemmingen der koninkrijken eene hoogere hand erkennen en eerbiedigen. Al wat de hedendaagsche filosofie menschelijken hoogmoed ingegeven, daar tegon inbrengt, heeft ons nog niet van dat denkbeeld kunnen genezen, en daarom

wij, al mogt dit woord door menigeen met een verachtend schouderophalen gelezen worden: Bidden wij dat de operste beschikker over het Heelal zijn licht en zijner ondersteuning aan regeerders en geregeerden niet onttrekken.

In ons nummer van den 14. II. hebben wij gezegd, dat er van wege den handel en nijverheid dezer stad een eerbiedig rekwest aan Z. M. den koning, tot het verkrijgen van een zoo hoogst, zoo dringend noodzakelijk uitwateringskanaal in omloop was. Wij zijn in staat gesteld den inhoud van dat verzoekschrift mede te deelen en laten het hier volgen:

ZIJNE MAJESTEIT DEN KONING

De ondergeteekende Handelaars, Fabriekanten, Winkeliers en Handwerkmesters te 's Hertogenbosch geven met diepen eerbied te kennen.

Dat zowel de groothandel als de winkelnering, de fabrieken en de werkwinkels, binnen deze welker zoo handeldrijvende Provinciale Hoofdstaats, reeds zeer veel geleden hebben en dagelijks nog veel verminderen; — de groothandel door de daarstelling der Zuid-Willemsvaart, en het Kanaal van Eindhoven op Helmond, — de fabrieken, door den aanzienlijken vreemde invoer, en de winkelnering en werkwinkels, door de vermindering van garnisoen, maar inzonderheid ook, door de steeds voortdurende overstroming der landerijen in de onderscheidene omringende gebieden, t welk laatstgen. de handelaars in dien staat houdt, producten van den grond ter verkoop te brengen, de grondbezitters hunne opkomsten en, als een direkt gevolg daarvan, den ambachtsman de werkzaamheden missen doet.

De daarstelling der Zuidwillemsvaart, heeft den handel in de stad, die vroeger van hier en het Berghout door Eindhoven en met het Land van Heusden was gevoerd oorzaken die verbeterde communicatie, derwaarts verlegd en het Kanaal van Eindhoven op Helmond heeft de weinig nog overgebleven factorijen en expeditie kantoren, geheel doen te niet gaan, door alle welke, voor deze stad, zoo noodlottige gebeurtenissen, de vroegere welvaart is geweken, de gebouwen schrikbarende in verkoop-waarde verminderd, schier onverkooptbaar zijn en de faillissementen, vooral van de winkelneringen, elkander noodzakelijk meer en meer opvolgen.

Het zij verre Sire! dat de supplianten den voorgenomen verbaazenden teruggang aan Uwer Majesteits Regering zouden willen geweten hebben, wijl de verplaatsing van den handel, als de voornaamste oorzaak daarvan moet worden aangewezen; maar op een hoogstbelangrijk middel van opbeuring, vermeenmen zij toch eerbiediglijk, met bescheiden aandrang, Uwer Majesteits Vaderlijke belangstelling en bescherming te mogen ieroepen: zij bedoelen het geprojecteerd

KANAAL VAN UITWATERING

Grave naar Geertruidenberg.

Dat zoo hoogst onontbeerlijk geworden groote werk, zoude gewis ook den handel binnen deze stad, aanmerkelijk doen herleven.

Door de daarstelling toch van die verbeterde uitwatering, zoude eene groote uitgestrektheid vruchtbare landerijen, thans door de altijd toenemende overstromingen in het zomer-saizoen geïnjundeerd en misdien renteloos liggende, weder tot vruchtendragende gronden worden terug gebragt. De landman in deze streken, thans verarmd en moedelooz, zoude dan met vernieuwde krachten kunnen handen aan het werk brengen, om zijnen akker te behouden en van zijne gras-

en hooivelden goed voedsel voor zijn vee in te oogsten, waardoor onmiskenbaar de welvaart aldaar zoude herleven.

Dere stad, gunstig in het midden van die gelukkige opkoomst, voorts aan de eene zijde tegen de Langstraat en het land van Heusden, aan de andere zijde tegen de Meijerij van 's Hertogenbosch en wijders nog in de nabijheid van een bijzonder vruchtbaar gedeelte van Gelderland gelegen, zoude haren verloren handel in koloniale-producten, manufacturen, en fabriekgoederen, door eenen aanzienlijken graan- en veehandel zien vervangen, en zoo zouden nieuwe bronnen worden geopend, waardoor een gedeelte van het dierbaar vaderland, van uit deszelfs kwijnenden toestand, weder in eene welvarende, vruchtbare landstreek zoude worden herschapen.

Op dat Kanaal van uitwatering, Sire! is men volgens alle hoop gevestigd en het is den wil met vernieuwde inspanning, dat de supplianten de eerbiedigste verzoeken nemen, Uwer Majesteits weldadige beschikkingen ten dien aanzien af te smeeken, met dien onderdanigen aandrang om spoedige redding, als elk verwijl meerdere noodlottige teruggang en verarming vreezen doet.

't welk doende enz.
's Hertogenbosch, 14 October 1847.
(Volgen 300 handteekeningen der voornaamste Ingezetenen.)

ITALIË.

ROME. Z. H. Pius IX heeft dezer dagen een bijzonder gehoor verleend aan de leden der commissie, belast om de noodige fondsen in te zamelen voor de prachtige buste, tot gedenkteeken, welke de stad Rome aan Bologna zenden wil. De Paus heeft hen met de meeste minzaamheid onvangen en zeide hun, hoe zeer het hem genoeg deed, dat de hertog Forlonia, de markies Potenziani en de advokaat Gennarelli de taak op zich genomen hadden, om in persoon dit geschenk aan de stad Bologna te gaan aanbieden. Zijne Heilicheit voegde er bij, dat deze stap zou toebrengen om tusschen de twee eerste steden van de Pauselijke Staten die banden van broederlijke eendragt nauwer toe te halen, zonder welke geen geluk voor een land denkbaar is; dat de Bolognesen voorzeker met genoegen de afgevaardigden der eeuwige stad, voor eene zoo plegtige zaak, zouden onvangen en dat onder de vertroosting, welke de hemel hem zoonrijmschoots toezond, de geringste niet was te zien, dat onder zijne onderdanen zooveel eendragt heerschte.

De hertog van Forlonia had de eer, namens de commissie het woord te voeren. Z. H. de Paus wenschte de namen der leden, die hem nog onbekend waren te weten. Voor elk lid had hij een vriendelijk woord, en na hun met eene liefdevolle uitboezeming, den apostolischen zegen gegeven te hebben, liet hij hen gaan, opgetogen van dankbaarheid en bewondering.

Z. Em. de kardinaal-secretaris van Staat overhandigde daarna aan de afgevaardigden de brieven welke hen accrediteren bij Z. Em. den kardinaal-legaat van Bologna. Zij zouden op zondag den 24 september in die stad aankomen.

Z. H. Paus Pius IX heeft den 4 dezer een geheim consistorie gehouden. Na eene allocutie heeft Z. H. den mond gesloten aan H. H. Em. de kardinalen Giraud en Du Pont, in het consistorie van den 11 juni tot den kardinaat verheven.

De H. Vader heeft ook nog tot eenige bisdommen benoemd, o. a. tot patriarch van Jerusalem, naar den latijnschen ritus, de eerv. heer Josephus Valerga; tot aartsbisdom van Sida in part. inf. Mgr. Innocentius Ferrieri, censor der theologische akademie bij het roomsch archigymnasium; tot bisschop van Muzana Mgr. J. Müller enz.

Daarna heeft Z. H. aan de bovengenoemde kar-

dinalen, volgens gebruik den mond weder geopend. Z. Em. de kardinaal Giraud heeft den priesterlijken titel van de H. Maria-della-Pace en Z. Em. de kardinaal Du Pont den priesterlijken titel van de H. Maria-del-Populo ontvangen.

— De *Nouvelliste* van Marseille deelt als officieel mede, dat het hertogdom Lucca aan Toskanen vereenigd is. Indien deze tijding waarheid bevat, kan de gebeurtenis als hoogst gewichtig en voordelig aan de onafhankelijkheid van Italie beschouwd worden.

— Uit Genua schrijft men van den 7 oktober. De Sardijnische regering heeft de oprichting der burgerwacht en de maatregelen betrekkelijk de vrijheid van drukpers, welke gevraagd waren door de commissie die door den heer Doria voorgezeten was, geweigerd. Uit die weigering is eene merkbare verkoeling in de publieke opinie ontstaan.

Eenige dagen geleden, den 2 oktober, verjaardag van koning Karel Albert, had men aangekondigd dat de schouwburg verlicht zou zijn en een loflied ter eere des konings zou gezongen worden. Dadelijk werd eene groote staatkundige demonstratie ontworpen: maar toen de politie hare positie deed verdubbelen; volgde onder het publiek een gevoel van teleurstelling, hetwelk uitgedrukt werd door het diepste stilzwijgen, na het zingen van het loflied. De zaal was stikvol en geen enkele vat werd aangeheven.

Men spreekt hier veel van hetgeen den zoon van den hertog van Lucca gebeurd is, bij zijnen doortocht te Lerice den 29 september. Men had in die stad reizigers zien aankomen die het fort bezocht en eene wandeling op de zee hadden gedaan en daarna den weg naar Massa waren ingeslagen. Deze omstandigheid deed in die personen den zoon van den hertog van Lucca, met zijne vrouw en moeder erkennen. De menigte omringde de koets, onder het roepen van: *Leve Italie! Leve Pius IX! Leve Toskanen!* De zoon van den hertog van Lucca was zelfs verplicht degenen, welke deze kreten aanheven, te groeten. Dit was het eerste onderzoek over deze soort van volksdwang bevolen is.

— Men beweert dat te Turyn eene verandering in het ministerie heeft plaats gehad. De heer Villamarina zou afgetreden zijn.

— In het Groothertogdom Lucca is eene wet op de drukpers uitgevaardigd. De voorloopige censuur is behouden, maar aan de dagbladen is meer gemakkelijheid verleend.

— De sluiting van het wetenschappelijk congres te Venetië heeft op eene luidruchtige wijze, doch zonder onlusten plaats gehad. In de algemeene vergadering, welke meer dan 3000 personen telde, want men had een groot aantal uitnodigingen gedaan, heeft men redevoeringen gehouden over punten die zeer belangrijk voor Italie zijn. De heer Cantu, schrijver der *Algemeene Geschiedenis*, heeft zich vooral doen kennen door voor een staatsrecht tolverbod te spreken, en den naam van Pius IX, den hervormenden Paus, te verkondigen. Het gerucht der gansche zaal bevestigde de woorden van den redenaar, niet tegenstaande de tegenwoordigheid van den aarts hertog Reiner, onderkoning, en de overige autoriteiten des lands.

AMERIKA.

De generaal Santa-Anna, ofschoon altijd verslagen, is altijd gelukkig en tevreden. Na de nederlaag, welke de Amerikanen hem onder de poorten van Mexico hebben toegebracht, heeft hij eene publicatie aan het volk uitgevaardigd, waarin hij de oorzaken zijner nederlaag blootlegt. Deze publicatie is, even als alles wat uit zijne pen komt, vol snorkerijen. Hij verklaart dat zijn toestand om over den vrede te onderhandelen even goed is, alsof hij eene schitterende overwinning behaald had. Het nog meer verwondering baart dan de kwade afwijking van Santa-Anna, is het vertrouwen, dat hij

Mexicaansch volk nog in hem stelt, na de menigvuldige bewijzen van onbekwaamheid, en vooral van onafhankelijkheid tegen over den vijand, welke hij gegeven heeft.

ZWITSERLAND.

Slechts een gedeelte der wapens, door Frankrijk naar Zwitserland gezonden is in handen der radikalen gevallen. Uit Bern schrijft men daaromtrent:

« Terwijl de patriotten van Val-de-Travers de vier wagens met amunitie der Verrières in beslag namen, bereikte een ander konvooi van zeventien wagens het Neuburgsch grondgebied, op een punt, alwaar de bewoners zeer aan Pruisen gehecht zijn en kon aldus Rochefort, een dorp op twee uren afstands van Neuburg, aan den grooten weg naar Frankrijk, bereiken. Den 9 oktober waren zij nog op die plaats. Dit konvooi is, sedert de aankomst op Neuburgsch grondgebied, geëscorteerd geweest door een detachement manschappen, aangevoerd door den kapitein Hourier.

De stoomboot, de *Industrie*, is thans volkomen gewapend en heeft tot bevelhebber een Waadtsch burger, voormalig officier bij de engelsche zeemagt. Dag en nacht kruist die boot in alle rigtingen over het meer, ondersteund door nog een twintigtal lichtere vaartuigen, met karabiniers. Doch daar de mist zeer dik is in dit jaargetijde is het nog mogelijk, dat zoo het gouvernement van Neuburg besluit om de lading, welke te Rochefort is, te doen inschepen, zij nog aan de militaire waakzaamheid, welke door het waadtsche volk aangelegd is, ontsnappe.

Om den aanvoer van buskruit in de rigting van Morat te beletten, heeft het waadtsch bewind artillerie doen plaatsen te Sauge, een gehucht, gelegen aan de mond der rivier de la Broie, welke het meer Morat aan dat van Neuburg, vereenigt.

Het eedgenootschappelijk bewind heeft nog de tijding ontvangen, dat tien wagens met amunitie, bestemd voor het kanton Freiburg, in den nacht van den 8 op den 9 te Pontarlier waren aangekomen en aan de onderprefektuur gedeponeerd.

Wat de vinding van den heer Stockmar betreft, er zijn den 10 oktober depeches van den ambtman bij het Vorort aangekomen, doch er is nog niets over haar inhoud uitgelekt. Daar de generaal Pfuel, gouverneur van Neuburg, deze dagen in het prinselijk paleis tegenwoordigheid dringend om de omstandigheden gevorderd werd, aangekomen is, heeft de commissaris des verbonds waarschijnlijk met dien vreemden staatman over de teedere punten zijner zending moeten onderhandelen. Partijpers brieven melden reeds dat er eene hevige onwiswaaeling tusschen den pruisischen generaal en den zwitserschen afgevaardigde heeft plaats gehad.

— Uit Zurich schrijft men van den 8 oktober: De voornemens des vanden Sonderbund, Lucerne en Schwyz, naar het schip afgevoeren als die, waar de strijd tegen de radikale kantons zal beslist worden. Die kantons van den Sonderbund rekenen, in geval van strijd, op de hulp der catholijken van de overige kantons; daardoor zouden de troepen van den Landdag tusschen twee vuren geraken.

De raad van de Ballen heeft als instructie aan zijnen afgevaardigden, vóór te vragen, dat de Landdag eene afdeeling aan het zwitsersche volk zal uitvaardigen.

De Landdag van Argau heeft bevolen dat de landvoogd van het kanton in de wapens zou komen.

De kade van het kontingent van Tessin zijn ingelijks tegen de 14 onder de wapens geroepen.

Urt, Schwyz en Unterwalden hebben al hunne middelen van verdediging vereenigd, zij kunnen nu duizend man oproepen tot hulp van Lucerne afstuden.

— Nadere tijdingen door de radikale bladen medegedeeld en nu nog bevestiging verdienen, melden dat het Neuburgsch bewind op verandering van het Vorort van Rochefort aanwezige wapens in verzekerde bewaaring genomen heeft. Nog melden zij dat de Waadtsche karabiniers, die op het meer van Neuburg kruisen, weder een aantal wapens en amunitie prijs gemaakt hebben. Eindelijk berichten zij dat het Vorort aan den franschen ambassadeur een protest heeft ingezonden tegen den aankoop van wapens, welke in Frankrijk ten behoeve van den Sonderbund gedaan wordt.

DUITSCHLAND.

Uit Munchen schrijft men van den 7 dat twee der nieuwe ministers van den koning van Beieren, de heer von Zenette, van binnenlandsche zaken en de heer Zu Rhein, van financiën, hun ontslag hebben ingediend, hetwelk echter niet aangenomen is.

— Uit Aken schrijft men dat de heer von Bodelschwingh, in eene zamenkomst met den eersten burgemeester der stad, aan dezen de groote ontevredenheid des konings heeft te kennen gegeven wegens het onthaal, door de Akenaars aan den heer Hansmann gedaan; hij heeft er bijgevoegd dat het lang zoude duren, alvorens de koning hunne stad met een bezoek zoude vereeren.

— De notaris Pascal van Aken heeft de vlugt genomen, om aan de vervolgingen zijner schuldeischers te ontkomen. Men zegt dat hij een passief van 100,000 thalers achterlaat.

— Beieren heeft ook zijnen Isambert: deze is de prins von Wrede, die zich te Munchen met de belagchelijke en hatelijke taak belast heeft, welke de vrees der Jesuiten en de haat tegen de kerkelijke genootschappen in Frankrijk den heer Isambert heeft doen aanvaarden.

Bij het onderzoek der bevoegdheid van Mgr. den baron von Reisach, nieuwen aartsbisschop van Munchen en Freisingen, verzette de prins von Wrede zich tegen zijne aanneming, zich beroepende op de omstandigheid dat die prelaat, opgevoed in het duitsch kollegie te Rome, tot de Societeit van Jesus moest behooren, welker leden, volgens de beijersche wetten, uit alle openbare bedieningen gesloten zijn.

De voorzitter heeft geantwoord dat de kamer het recht niet had zich met deze kwestie bezig te houden, wijl de heer van Reisach, door den Paus benoemd tot aartsbisschop van Munchen en Freisingen, den eed, door de constitutie gevorderd, in handen des konings had afgelegd en bijgevoeg van zelf lid der Eerste Kamer was.

Niemand eenige bedenking hiertegen opperende liet de president de heer von Reisach binnenleiden, maar op het oogenblik toen het nieuwe lid de hem bestemde plaats zou gaan innemen herhaalde de prins von Wrede zijn verzet en rigtte het tot den aartsbisschop zelven.

De prelaat antwoordde dat, ofschoon hij zijne studien aan het duitsch kollegie te Rome volbragt had, hij nooit deel had gemaakt noch op dit oogenblik deel maakte van de Societeit van Jesus; dat hij zeer goed de wetten van zijn land kende en zoo hij Jesuit was, de kwade trouw niet zou verzoeken, welke die wetten hem verboden te bekleeden.

De prins von Wrede heeft gezegd over die verklaring voldaan te zijn en de Kamer is tot de orde van den dag overgegaan.

(Indien de prins von Wrede minder door haat verblind geweest, of de moeite had willen nemen, zich met het punt hetwelk hij behandelen wilde bekend te maken, had hij ingezien dat de heer von Reisach geen Jesuit konde zijn, juist omdat hij aartsbisschop is.)

— Te Leipzig is eene nieuwe catholyke kerk ingewijd. Deze gebeurtenis is even gewichtig voor het koninkrijk Saksen als voor al de Catholijken in Duitschland. Inderdaad tot heden was de catholyke eeredienst teruggedrongen tot in een donker lokaal van den Pleissenburg, het koninklijk kasteel te Leipzig. Die enge en arme kapel is nu vervangen door eene zeer schoone kerk in gothischen stijl, welke een der schoonste straden van de stad uitmaakt.

— Uit Wenen schrijft men van den 11 dezer aan de *Köln. Zeit.* Het gerucht loopt alhier dat de koning der Nederlanden voornemens zoude zijn, een gedeelte des jaars, alhier te verblijven op het kasteel, hetwelk Z. M. in de nabijheid dezer stad bezit.

ENGLAND.

LONDEN 13 oktober. Niets is in de city uitgelekt over de beraadslagingen van den Kabinetraad, welke gisteren gehouden is; men twijfelt zelfs of de kwestie der geldzucht aangevoerd is geworden. Het voornemste onderwerp, dat de aandacht van het kabinet gevestigd heeft, is de toestand van Ierland. De verschillende geruchten welke in omloop gebragt zijn, over beweerde plannen ten voordeele van Ierland zijn van allen grond ontbloot.

— Tegen morgen is weder een kabinetsraad op Foreign-office belegd.

— Sir Robert Gordon, een der uitstekendste staatsmannen van Engeland is den 8 te Balmorval, bij Aberdeen, overleden. Hij was de vierde broeder van Lord Aberdeen en had, onder het laatste ministerie Peel, den post van Ambassadeur van Engeland bij het hof van Weenen bekleed.

— De crisis waaraan Engeland thans ten prooi is, zal nog bedenkelijker worden door de weigering van een groot aantal werklieden om tegen verminderd loon te werken, zoo als huone meesters zulke verlangen. Een uitgebreide zamenspanning vormt zich tusschen al de werklieden van Manchester en Lancashire om aan de vorderingen der fabriekanten wederstand te bieden; weldra zal naar men zegt, besloten worden niet meer te werken en de rampen welke uit zoodanig besluit zouden volgen, zijn onbeschrijfelijk.

— Eene nieuwe demonstratie van verknoctheid en deelneming voor Pius IX heeft in den avond van den 11 te Londen plaats gehad. Een groot getal catholijken hebben zich in de Albion-tavern vereenigd en een aantal Desjuiten aangenomen om huone bewondering en erkentelijkheid voor de werken en edelmoedige inzichten van Pius IX aan den dag te leggen; om hem te bedanken voor de benoeming van Mgr. Wiseman tot den bisschoppelijken zetel van Londen en eindelijk om eene inschrijving te openen, bestemd om den Paus, door geldelijke bijdragen te helpen, in het bereiken zijner verhevene bedoelingen. Een adres waarin al de gevoelens der vergadering uitgedrukt staan, is bij acclamatie aangenomen en zal door den rev. John Morro, voorzitter der meeting, aan de voeten van den H. Stoel overgebragt worden.

SPANJE.

MADRID 9 oktober. Het gerucht loopt dat de generaal Narvaez de portefeuille van oorlog bij het voorzitterschap van den Raad zal aanvaarden. In dat geval zou de heer Gonzales Bravo tot het departement van buitenlandsche zaken geroepen worden.

— De luitenant-generaal Francisco Serrano is benoemd tot kapitein-generaal van Grenada; hij zal zich heden of morgen naar zijne post begeven.

— De heer José Muñoz, schoonbroeder van koningin Maria Christina, zoon, naar men zegt, den heer Pena Aguiar, is de betrekking van intendant van het paleis verdragen.

— De *Popular* zegt dat het zeker is dat generaal Prim naar Puerto-Rico gaat als kapitein-generaal, en men meldt als zeker de benoeming van den generaal Espartero, hertog der Overwinning, tot ambassadeur te Londen.

— 10 oktober. Men had gezegd dat de koning heden bij den handkus zou tegenwoordig zijn, doch hij is niet verschenen; men wacht hem heden avond op het bal, hetwelk allerschitterendst belooft te zijn.

— Men verzekert dat de generaal Serrano naar zijnen post vertrokken is. De progressistische dagbladen vallen hem allerhevigst aan.

FRANKRIJK.

PARIS 14 oktober. De koning heeft besloten dat een zeer eenvoudig gedenkteeken voor den hertog van Guise in de kapel van Dreux zal opgericht worden. De heer Pradier is met het beeldhouwwerk van dat gedenkteeken belast.

— De *Union Monarchique* beweert dat het pairschap bij herhaling den maarschalk Bugeaud opgedragen is, doch dat hij halstarrig geweigerd heeft. De heer Thiers heeft zich, volgens dat zelfde blad, blykbaar tot den maarschalk d'Isly toegenaderd.

— De heer de Barcourt is benoemd tot ambassadeur van Frankrijk te Madrid. Deze benoeming, zegt de *Presse*, is te wijten aan denzelfden invloed, welke in 1842 de benoeming van den heer Bulwer besliste. Deze eenvoudige toenaadering onthult ons van alle verdere beschouwingen.

— Er is sprake om te Paris, door middel van inschrijvingen, een gedenkteeken ter eere van Z. H. Pius IX op te rigten. De stad is, naar men zegt, bereid het benodigde terrein voor dat gedenkteeken af te staan.

NEEDERLAND.

HERTOGENBOSCH, 18 October.

— Bij besluit van den 13 oktober jl., n° 45, heeft Z. M. aan den minister van Staat, W. A. baron Schimmelpenninck van der Oije, gouverneur der provincie Gelderland, op het daartoe door hem

gedaan verzoek, eervol ontslag verleend uit de betrekking van lid der Eerste Kamer van de Staten-Generaal, te rekenen van den 18 October aanstaaende.

Bij besluit van dienzelfden dag, n°. 47, heeft Z. M. goedgevonden te bevestigen: tot burgermeester der stad Venlo, in plaats van mr. P. L. de Rom de Berg, vroeger tot andere functien groepen, A. W. van Liebergen, schepen, aldaar, en

in plaats van laatstgenelde, tot schepen der stad Venlo, E. A. de Gruijter, lid van den raad aldaar.

Men verzekert dat Mr. Gaetan Bedini Mr. Ferrieri zal vervangen, als vice-superior der Hollandische Zending; en dat Mr. Ferrieri door het hof van Rome naar Petersburg zal worden gezonden.

TILBURG, 16 October. Heden arriveerde alhier en stapte ten huize van Z. D. H. den vice-superior der hollandsche missie af, Z. D. H. de bisschop Vrancken, benevend coadjutor van den vicaris-generaal in de nedert. koloniale bezittingen. Men vernemt dat Z. D. H. de reis naar Oost-Indie met de overland-mail zal aanvaarden. (N. R. G.)

LEEUWARDEN, 13 October. Gedurende maandag, dinsdag en heden, hebben voor het hof alhier terecht gestaan de negen personen, welke beschuldigd werden van te hebben deel genomen aan de geweldadige plundering ten huize van den burgermeester te Harlingen. Heden namiddag heeft het hof een der beschuldigten T. W. vrijgesproken, en gecondemneerd J. J. P. tot geesseling, brandmerk met de strop om den hals en 12 jaren tuchthuisstraf.

J. V. tot tepronkstelling en 7 jaren tuchthuisstraf. W. v. d. V. drie jaren correctionele straf. H. R. B., M. B. S., H. P. en A. S. L. allen tot geesseling met den strop om den hals en 10 jaren tuchthuisstraf. F. G. v. d. T. tot tepronkstelling en 5 jaren tuchthuisstraf.

De schavotstraffen uit te voeren binnen de stad Harlingen. (Pr. Fr. Ct)

LATERE BERIGTEN.

Het is thans zeker, dat de hertog van Lucca ten behoeve van den groothertog van Toskanen geabdiqueerd heeft. Hij zal van dit laatste een jaarlouwen pensioen van 1,200,000 franken genieten, tot dat hij Parnia erf. Deze gebeurtenis is te Lucca door een Te Deum gevierd. De graaf Le Gherardesca zou zich den 10 naar Lucca begeven om, namens den groothertog, bezit te nemen van het hertogdom.

Het bevestigt zich insgelijks dat de koning van Sardinië zijn ministerie veranderd heeft. Uit Bern wordt, ofschoon nog niet officieel, voór zeker gemeld, dat St. Gallen en Graauwbanderland zullen medestemmen voor het nemen van dwangmaatregelen jegens den Sonderbund. In dat geval is de burgeroorlog onvermijdelijk.

Men verzekert dat de afgezanten der vreemde mogendheden van hante respectieve gouvernementen bevel hebben ontvangen, het zwitsersche grondgebied te verlaten, zoodra de burgeroorlog mógt uitbarsten. Zij zouden voorloopig te Constance hun verblijf nemen.

Koningin Maria Christina is den 14 October te Madrid aangekomen.

Er zal in de nieuwe gebouwen van de Kamer der gedeputeerden te Parijs eene kapel gebouwd worden, en, na voltooiing dier gebouwen, zal die kamer, even als die der Pairs, haren aalmoezenier hebben.

Na eene lange aarzeling heeft het gouvernement verlof gegeven tot het houden van een feestmaal ter eere van Pius IX.

Pater de Smet, de vermaarde zanddelling der Ploothoeden, bevindt zich thans te Antwerpen.

Advertentien.

Heden overleed tot onze innige droefheid, na voorzien te zijn van de H. H. Sacramenten, onze moeder de Heilige Kerk, aan een verval van krachten, in den ouderdom van 74 jaren, onze oetel beminde Vader, **ANTONIUS VAN EIJK.**

Uit aller naam,
F. VAN EIJK.

Beknoeden den 13 October 1847.

* De Curator in het Faillissement van **J. O. H. A. N. N. E. S. V. E. R. M. E. E. R.**, Gz., Leerlooijer, wonende te 's Hertogenbosch, maakt bekend, dat het door voornoemden **V. E. R. M. E. E. R.** met dezelve schuldeischers getroffen accoord, bij vonnis der Arrondissements-Regterbank aldaar, van den 8 October 1847, is gehomologeerd en hij hetzelfde vonnis, uit overweging dat het door den Heer Regter-Commissaris in het Faillissement medege-deelde daadzaken en omstandigheden, voldoende bewijs opleveren, althans de overtuiging doen geboren worden, dat de gefalleerde ongelukkig is geweest in zijne zaken en ter goeder trouw heeft gehandeld, mitsdien dezelve is gerehabiliteerd met alle de effecten en gevolgen als bij de Wet.

De Curator voornoemd,

JACQUES SASSEN, Advokaat.

's Hertogenbosch, 10 October 1847.

* In het FAILLISSEMENT van **CORN. Gz. SCHREUDERS**, Koopman te Veen, is op de Vergadering van Schuldeischers, gehouden op 14 October jl., door den Edel Achtb. Heer Regter-Commissaris, eene nadere oproeping van Crediteuren bevolen tegen Dingsdag den 20 en twintigsten October aanstaande, des middags ten twaalf ure, in het Paleis van Justitie te 's Hertogenbosch, zullende astaan met de verdere verificatie der Schuldvorderingen, ingevolge art. 830 W. v. Koophand., worden voortgegaan.

's Bosch, 15 October 1847.

VAN COOTH,
Curator.

POST- WAGEN

V E R T R E K

TE 'S HERTOGENBOSCH.

naar Gelderland 's morgen circa 8 $\frac{1}{2}$ uur.
» Eindhoven 's avonds » 5 »
» Tilburg en Breda » 5 $\frac{1}{2}$ »

* De Notaris **J. O. H. D. E. B. E. R. G. H.**, te 's Hertogenbosch, zal aldaar, op de Smalle Haven, op **Vrijdag den 22 October 1847** des morgens ten 9 ure, verkopen: eene groote partij allerlei soort van **EIKEN PLANKEN, RIGGELS, RIJBOORT** en **DREMPELS, EISSEN-STUKKEN, STAMMEN** en **MOLENKAAMMEN; NOTENBOOMEN, PLANKEN,** enz.; alsmede eene aanzienlijke partij **BEUKEN** en **BERKEN KAGCHELBLOKKEN**, deze laatste vooraf te bezigtigen bij den heer **M. VAN DER LINDEN**, in de Keizerstraat alhier.

WINTER DIENST.

De Weduwe **C. VAN GEPFEN** geb. **OFFERMANS**, maakt aan het geëerd publiek bekend, dat hare **DIENST** van 's Hertogenbosch op Eindhoven, is hervat, in plaats van 's namiddags **HALF ZES** tot **HALF VIER URE**. Aankomst te Eindhoven des avonds ten **ZEVEN URE**.

APPELEN

TE KOOP.

Bij **H. C. DE JONGH**, op de Haarsteeg, uit de hand te Koop

EENE GROOTE PARTIJ

A P P E L E N.

Dagelijks des voormiddags ten zynen huize verkrijgbaar voor **Tachtig Cents**, **HET MUD.**

TE KOOP voor f 36.
EENE QUISINIÈRE (MET VIER KOOKGATEN EN OVEN.
Adres bij **A. LIGTVOET**, Mr. Smid, te Oosterhout. Brieven franco.

Provincie NOORD-BRABAND.
AANBESTEDING.

Op **Woensdag den 27 October 1847**, des voormiddags ten 11 ure, zal door het **G. E. M. E. N. T. E. - B. E. S. T. U. R.** van **S. C. H. J. J. M. D. E. L.**, in bijzijn van den Heer **HOOFD-INGENIEUR** van den **WATER-STAAT**, in de **PROVINCIE NOORD-BRABAND**, ten Raadhuis te **Schijndel** worden

AANBESTEED :
Het maken van **VIER GEMETSEDE DULKERS**, in en het **BEGRINDEN** van de **AARDENBAAN** van of het **Dorp Schijndel** tot aan de **Zuid-Willemsvaart** in de richting van **Heeswijk**, lubbende eene lengte van **3900 Ellen**, met het **Onderhoud** van dien, gedurende een jaar na de voltooiing.

Deze Aanbesteding zal geschieden bij inschrijving en opbod.

Het Bestek, op hetwelk de bovengemelde Aanbesteding zal plaats hebben, zal, na te hebben en behalte op het Raadhuis te **Schijndel** per **Woningdag**, te 's Hertogenbosch, in het **N. O. B. van 's Bosch** en **Eindhoven**, **Koffijhuys**, te **Grave**, bij de **Wed. SCHOONENBERG**; te **Heusden** in het **Logement** het **Wapen** van **Amsterdam**, te **Schijndel** in het **Logement** de **Zwaan**, bij de **K. A. N. D. E. R. V. E. R.**, te **Schijndel**, in de **Zwaan**.

Zullende draags voor den dag van besteding, alsmede des noods 's morgens tusschen 8 en 9 ure van laatstgemelden dag de noodige aanweziging van loco worden gedaan; terwijl tusschen de verlangd wordende inlichtingen te bekomen zijn, zoo bij den Heere **HOOFD-INGENIEUR** voornoemd te 's Hertogenbosch, als bij het **G. E. M. E. N. T. E. - B. E. S. T. U. R.** van **Schijndel**.

Zegt het Voort.

Graanmarkt.

van 's **H. E. R. T. O. G. E. N. B. O. S. C. H.**
Vrijdag en Zaterdag, 15 en 16 October.
ROEGE / 7.15. / 7.65 a / 8.00.
BOEKWIT / 5.75. a / 7.50 / 8.00.
HAYER / 3.45 / 3.75.

OPGAVEN van de **HOOFTE** der Rivieren de **MAAS** te **Grave** en van de **DIEZE** te 's **Bosch**, waargenomen des morgens ten 8 ure.

Dag	MAAS te GRAVE			DIEZE te 'S BOSCH			
	BOVEN AP.	GEVASSEN	GEVALLEN	BOVEN O.	ONDER O.	GEVASSEN	GEVALLEN
Oct. 15	ell. 83	dm. 8	dm. 8	ellen 3	dm. 3	dm. 3	dm. 3
16	5 76	7	1	34	7		
17	5 70	6	1	40	6		
18				1	40		

De O. te 's Bosch is 4 el 11 duim boven AP.

Hoogte van den Rijn te Keulen, 9 el 0. 10 voet 7 duim.

Ter Drukkerij van **D. A. A. DE ROOY.**